

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1935 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner, angående rätt till utskänkning av rusdrycker å första allmänna svenska distriktslantbruksmötet på Axvall 1935.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 158 i första kammaren av herr *Fritiof Gustafson* m. fl. och nr 313 i andra kammaren av herr *Andersson* i Grimbo m. fl., har hemställts, att riksdagen i enlighet med i motionen lämnad framställning] måtte *antingen* besluta ett uttalande till Kungl. Maj:t av innebörd, att riksdagen för sin del anser Kungl. Maj:t oförhindrad att — enär i motionen berörda fall ansökan ej kunnat i rätt tid ingivas — medgiva att en senare inkommen ansökan upptages till prövning och beslut, *eller*, om en sådan utväg ej anses framkomlig eller lämplig, besluta sådan ändring av 18 § av rusdrycksförsäljningsförordningen som i motionen förslagsvis formulerats samt att vederbörande utskott måtte föranstalta om den noggrannare utformning av lagtexten som efter prövning anses erforderlig.

Nämnda av motionärerna föreslagna tillägg till 18 § förordningen den 14 juni 1917 (nr 340) angående försäljning av rusdrycker har avfattats såsom ett andra mom. till paragrafen och har följande lydelse:

2. Ansökan om tillstånd till sådan utskänkning, som skall äga rum vid enstaka tillfällen eller under enstaka tidsperiod (*tillfällig utskänkning*), må när som helst hos länsstyrelsen göras av systembolag. Över sådan ansökan, vilken skall innehålla förslag till grunder för utskänkningens bedrivande, skall länsstyrelsen omedelbart inhämta yttrande av stadsfullmäktige eller kommunalstämman inom den kommun, där utskänkningen är avsedd att äga rum. Hava fullmäktige eller stämman avstyrkt ansökningen, må ej tillstånd av länsstyrelsen meddelas. Medgiver länsstyrelsen utskänkningen, skall länsstyrelsen föreskriva de inskränkningar med hänsyn till utskänkningens bedrivande, som blivit av fullmäktige eller stämman föreslagna, såvida beslutet om samma inskränkningar icke finnes stå i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrida deras befogenhet, som fattat detsamma.

Rättighet till detaljhandel med rusdrycker inom en kommun skall enligt 17 § rusdrycksförsäljningsförordningen göras skriftligen av systembolag hos länsstyrelse före mars månads utgång året innan försäljningen är avsedd att taga sin början. Denna bestämmelse är i stort sett undantagslös i fråga om spritdrycker, varemot beträffande vin gälla vissa lättnader. Så stadgas i 22 § att, därest utskänkning av vin i något fall tillfälligtvis kan vara av omständigheterna påkallad, länsstyrelse må på därom gjord ansökan, sedan stadsfullmäktige eller kommunalstämma blivit hörda, kunna tillsvidare för kortare tid än ett år eller för visst tillfälle meddela rättighet att vid måltid till spisande gäster utskänka sådan dryck.

I sitt den 23 oktober 1934 avgivna betänkande med förslag till spritdrycksförordning m. m. (statens off. utr. 1934: 39) har rusdryckslagstiftningsrevisionen föreslagit skilda bestämmelser i fråga om tillstånd till utskänkning av olika slag nämligen beträffande årsutskänkning, tillfällig utskänkning, turistutskänkning samt trafikutskänkning. I fråga om tillfällig utskänkning, vartill enligt förslaget hänförs utskänkning, som skall äga rum vid enstaka tillfällen eller under enstaka tidsperiod, ha beträffande ansökningstid och villkor för rättens medgivande föreslagits bestämmelser av i stort sett samma sakliga innebörd som i det av motionärerna utarbetade författningsförslaget.

I den för nämnda förslag lämnade motiveringen har rusdryckslagstiftningsrevisionen anfört bland annat följande:

För närvarande hade man i praxis avskilt två särskilda slag av utskänkning från den vanliga, nämligen sådan som blott skall bedrivas under en viss del av året, t. ex. sommartiden på en badrestaurang, och sådan som icke skall utövas för allmänheten utan endast för medlemmar av viss förening. En annan olikhet är skillnaden mellan utskänkning av stadigvarande samt av tillfällig art. För att kunna tillgodose uppkommande behov av utskänkning, som icke kunnat beräknas vid den vanliga tillståndsprövningen, tillämpas exempelvis i Stockholm den ordningen, att flera utskänkingsrättigheter meddelas än som omedelbart tagas i anspråk, varefter dylika reservrättigheter användas vid uppkommande behov. Ett sådant system förutsätter emellertid, att dessa rättigheter meddelas in blanco, vilket strider mot den av revisionen omfattade principen, att ett utskänkningstillstånd i möjligaste mån bör anpassas efter ett visst bestämt behov. Revisionen har därför sökt en annan utväg genom att föreskriva en särskild och enklare procedur för erhållande av tillstånd till utskänkning av mera tillfällig art. Med dylik utskänkning avses dels sådan för ett särskilt tillfälle om en eller flera dagar, t. ex. i samband med en jubileumshögtid, ett sammanträde eller en kapplöpning, och dels utskänkning för en enstaka säsong, t. ex. under en utställning. Tillstånd till tillfällig utskänkning kan givetvis komma att meddelas icke blott i de kommuner, där jämväl tillstånd till årsutskänkning medgivits, utan även i sådana kommuner, som eljest icke anse sig böra förordna utskänkning men där behov härav kan uppstå för något särskilt tillfälle.

Medan tillstånd till årsutskänkning, som ju avser förhållanden av stadigvarande art, endast skall kunna sökas med längre tids mellanrum, har revisionen sökt tillmötesgå det ovan omnämnda behovet av hänsynstagande till

förhållanden av tillfällig och oförutsedd natur genom att föreslå, att ansökning om tillfällig utskänkning må kunna göras när som helst. I detta fall erfordras icke några sådana uppgifter om antal och förläggning av olika utskänkingsställen, som föreslagits beträffande årsutskänkning, men har föreskrivits, att även en ansökan om tillfällig utskänkning skall innehålla förslag till grunder för utskänkningens bedrivande. Härmed avses i huvudsak uppgifter om tillämnade överlåtelser av utskänkningstillstånd och om de närmare formerna för utskänkningen, både sådan som skall överlåtas och sådan som bolaget självt ämnar bedriva.

I motionerna har anförts, att det första allmänna svenska lantbruksmötet, som anordnades jämlikt kungörelse den 12 juni 1931 (nr 211), skulle avhållas på Axvall den 19—24 juni 1935 och att programmet för detta möte stadfästes av Kungl. Maj:t den 4 maj 1934. Mötet vore för sin ekonomi i hög grad beroende av att mötets restaurang komme i åtnjutande av fullständiga utskänkingsrättigheter, såsom utan undantag varit fallet vid de tidigare, före omorganisationen år 1931 anordnade lantbruksmötena av motsvarande omfattning. I förevarande fall skulle emellertid ansökan om rättighet till detaljhandel med rusdrycker hava — utom i vad rör vin — gjorts senast den 31 mars 1934. Då Kungl. Maj:ts stadsfästelse angående mötet meddelades först i maj 1934, hade det icke varit möjligt för vederbörande att ingiva ansökningen i laga tid. En tänkbar utväg för att undanröja detta formella hinder för rättigheters erhållande vore, att riksdagen gäve till känna för Kungl. Maj:t, att den för sin del icke hade något att erinra mot, att Kungl. Maj:t förklarade, att den omständigheten, att ansökning om rättighet till utskänkning av rusdrycker vid ifrågavarande möte ej ingivits inom föreskriven tid, icke skulle utgöra hinder för länsstyrelsen att upptaga en senare uppkommen ansökan till prövning. För den händelse en sådan ordning icke befundes lämplig eller framkomlig, syntes en bestämmelse rörande sättet och tiden för ansökan om rätt till tillfällig utskänkning av det slag rusdryckslagstiftningsrevisionen upptagit, böra införas.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet mottagit yttrande över motionerna av kontrollstyrelsen, som anført i huvudsak följande:

Möjlighet till utskänkning av spritdrycker vid det i motionen omförmälda lantbruksmötet läres icke kunna beredas på annan väg än genom ändring i de bestämmelser rusdrycksförsäljningsförordningen innehåller om meddelande av rättighet till detaljhandel med rusdrycker.

Särskilda sakkunniga ha den 23 oktober 1934 avgivit betänkande med förslag till spritdrycksförordning m. m. I betänkandet ha de sakkunniga berört frågan om meddelande av tillstånd till utskänkning vid enstaka tillfälle eller under enstaka tidsperiod (tillfällig utskänkning), varvid de sakkunniga sökt tillmötesgå behovet av hänsynstagande till förhållanden av tillfällig och oförutsedd natur genom att föreslå att ansökning om tillstånd till tillfällig utskänkning må kunna göras när som helst. Beträffande dylik ansökning ha de sakkunniga vidare föreslagit den bestämmelsen, att den

må göras av systembolag eller fullmäktige i den kommun, där utskänkingen är avsedd att äga rum, dock att, om inom kommunen icke funnits tillstånd till utskänkning under pågående eller närmast föregående oktrojperiod, ansökning ej må göras av bolaget med mindre fullmäktige gjort framställning därom till bolaget. Slutligen ha de sakkunniga upptagit föreskrifter om ansökningens närmare innehåll och om prövningen av densamma.

Det förslag till ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen som framlägges i motionen har avfattats med de sakkunnigas förslag såsom förebild men företer vissa avvikelser därifrån.

Att i nuvarande läge — då utredningsarbetet angående rusdrycksförsäljningen nalkas sin avslutning och utsikt finnes att gällande bestämmelser inom en nära framtid bliva ersatta med nya — på sätt föreslagits vidtaga en ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen, synes kontrollstyrelsen icke böra ifrågakomma under andra omständigheter än att synnerligen starka skäl därför finnas. Sådana skäl lära icke kunna anses föreligga i nu förevarande fall.

Utskottet.

I likhet med kontrollstyrelsen finner utskottet uppenbart att, därest motionärernas syfte anses böra tillmötesgå, detta icke bör ske på annat sätt än genom ändring av rusdrycksförsäljningsförordningens bestämmelser om meddelande av rättighet till detaljhandel med rusdrycker. Emellertid kan förväntas, att frågan om en genomgripande omläggning av försäljningsbestämmelserna kommer att bliva föremål för riksdagens behandling inom en nära framtid. Med hänsyn härtill och då, såsom kontrollstyrelsen erinrat, i nuvarande läge synnerligen starka skäl böra föreligga för en lagändring men enligt utskottets mening stora betänkligheter måste hysas mot att vidtaga en författningsändring, som avser allenast ett enstaka fall av mindre vikt, har utskottet icke velat föreslå någon åtgärd i anledning av motionerna.

Utskottet hemställer därför,

att de likalydande motionerna I:158 av herr Fritiof Gustafson m. fl. och II:313 av herr Andersson i Grimbo m. fl., angående rätt till utskänkning av rusdrycker å första allmänna svenska distriktslantbruksmötet på Axvall 1935, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 mars 1935.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Jönsson, Åström, Nilsson i Landeryd, Wahlmark, Månsson, Lithander, Lövgren i Boden, Olsson i Närlinge, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Anderson i Norrköping, Hjalmarsson, Bengtsson i Örby Bosgård, Löfvander, Larsson i Örbyhus och Nilsson i Karlstad.

Reservation

av herrar Jönsson, Nilsson i Landeryd, Lithander, Olsson i Närlinge, Anderson i Norrköping, Bengtsson i Örby Bosgård, Löfvander samt Nilsson i Karlstad, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Genom vad i motionerna anförts synes framgå, att nuvarande bestämmelser rörande tid och sätt för ansökan om tillstånd till utskänkning av spritdrycker vid enstaka tillfällen kunna vålla påtagliga olägenheter och därför äro i behov av jämkning. Ehuru frågan om en allmän revision av lagstiftningen rörande rusdrycksförsäljning kan väntas komma att bliva föremål för statsmakternas bedömande inom en nära framtid, har utskottet likväl funnit nämnda olägenheter vara av sådan art, att det syntes önskvärt, att redan nu åstadkommes en mera ändamålsenlig anordning. Utskottet har därför föreslagit sådan ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen, att ansökan om tillstånd att idka tillfällig utskänkning av rusdrycker må kunna göras av systembolag när som helst. Den föreslagna anordningen ansluter sig i sak till vad rusdryckslagstiftningsrevisionen föreslagit på detta område, och en ändring av denna detaljfråga kan icke anses innebära ett föregripande av ett blivande förslag om försäljningsbestämmelsernas omläggning.

De särskilda bestämmelserna rörande ansökan om tillstånd till utskänkning i visst fall hava lämpligen ansetts böra införas i en ny 20 § i anslutning till i 21 och 22 §§ upptagna stadganden rörande tillstånd till vissa andra speciella utskänkingsrättigheter. Motionärernas förslag har undergått en redaktionell omarbetning, varjämte i 17 § 1 mom. och 22 § föreslagits mindre ändringar. De föreslagna bestämmelserna torde böra träda i tillämpning snarast möjligt under innevarande budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen måtte, med anledning av de likalydande motionerna I:158 av herr Fritiof Gustafson m. fl. och II:313 av herr Andersson i Grimbo m. fl., för sin del antaga följande

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1917 (nr 340) angående försäljning av rusdrycker.

Härigenom förordnas, att 17 § 1 mom. och 22 § förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives, samt att i sagda förordning skall införas en ny paragraf, 20 §, av nedan angiven lydelse:

17 §.

1. Detaljhandel med rusdrycker inom en kommun må med de undantag, som i 18 och 20—22 §§ omförmälas, idkas endast av särskilt, inom kommunen uteslutande för sådan detaljhandel bildat bolag och icke mellan flera bolag fördelas.

20 §.

Är utskänkning av rusdrycker avsedd att äga rum vid enstaka tillfälle eller under enstaka tidsperiod, må Konungens befallningshavande på ansökan meddela rättighet därtill åt det bolag, som enligt 36 § skall anses som hemortsbolag för den kommun, där utskänkningen är avsedd att äga rum. Över sådan ansökan, som skall innehålla förslag till grunder för utskänkningens bedrivande, skall Konungens befallningshavande omedelbart inhämta yttrande av stadsfullmäktige eller kommunalstämma inom kommunen. Hava stadsfullmäktige eller kommunalstämman avstyrkt ansökan, må den ej bifallas av Konungens befallningshavande. Medgiver Konungens befallningshavande utskänkningen, skall Konungens befallningshavande föreskriva de inskränkningar med hänsyn till utskänkningens bedrivande, som blivit av stadsfullmäktige eller kommunalstämman föreslagna, såvida beslutet om samma inskränkningar icke finnes stå i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrida deras befogenhet, som fattat detsamma.

22 §.

Där i annat fall än i 20 § avses utskänkning av vin tillfälligtvis kan vara av omständigheterna påkallad, må på därom gjord ansökning Konungens befallningshavande, sedan stadsfullmäktige eller kommunalstämma blivit hörda, kunna tillsvidare för kortare tid än år eller för visst tillfälle meddela rättighet att vid måltid till spisande gäster utskänka sådan dryck. Har ansökningen — — — ej bifallas.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.»